

ad thessalonicenses. II.

Quoniam glo. tenenda e tanq planior fm conti-
nuacionem ad immediate pdicta no obstacib?
obiectionibus postillatoris. Intelligit. n. glosa
hec verba apli: cum dixerint: Pax et securitas tuc repe-
tinus t. de tpe illo intercepto qd erit inter mortē an-
ticristi et diem
iudicij: de q sez
die iudicij ime-
diatē an dixerat
Dies dñi sic fur
qd tps contine-
bat. xlv. dies vt
pōt bñ Daniel
vlti. In istis. n.
dieb? mistri an-
ticristi viden-
tes se euasisse
ab illo plio ma-
ximo in quo an-
ticristus et ma-
xima ps exerci-
tus eius perie-
rat: estimabant
se totaliter esse
extra periculum:
lz princeps eorū
sic interfecit? si-
cut contigit ml-
tis que postq e-
ripiunt ab aliq
maximo piculo
credūt se ab a-
lijs periculis eē
securos. Nec h
ē contra comu-
nem doctorum
opinionē dicen-
tium q mortuo
anticristo et falsitate eius detecta: omnes gētes con-
uerterentur ad dñm: qz hoc intelligitur post lapsum
xlv. diez pdictorum.

Incipit argumentuz in
eplam scdam.

Ad thessalonicen-
ses scdam scribit
eplam apls: et no-
tū facit eis de tē-
porib? nouissimis et adu-
sarij teiectōe. Scribit hāc
eplam ab athenis p tyru
diaconē et onesium acholy-
tum.

Explicat argumētū. In-
cipit epla Pauli ad thes-
salonicenses scda. Ca. j.

Aul? et silua-
nus et timothe-
us: ecclie thes-
salonicensuz in
deo pte nro et
dño iesu xpo:
grā vobis et pax a deo patre

non nisi luctus: de quib? diuinare nemo potest nisi pbeta
vel filius pbetae.

Postilla super scdam eplam Pauli ad thessalonicen-
ses incipit.

Aulus et
siluanus.
Hic in-
cipit se-
cunda e-
pistola ad thessa-
lonicenses.
Et diuiditur in tres p-
tes. s. in salutatorē
et persecutorē: ibi
gras agere. et p-
sionem: ibi. Sa-
lutatio mea in fine
epistole. sententia
prime partis patz
et dicitur in princi-
pio precedētis epi-
stole.

B Grati-
as agere
incipit episto-
le persecutio: q di-
uiditur in tres par-
tes. Mas prio apo-
stolus reddīt thes-
salonicenses: secūdo
cautos. c. sequenti
Tercio vocales si-
ne doctos: ibi. Nos
autē. Prīmū facit
dupliciter. s. grati-
as agendo de bona
eorū cōuersatione et
orādo pro meliori
consummatōe: ibi.

In quo etiam oramus. Circa primum dicit: b Grā
agere debemus deo. a quo est omne bonū. c Semper.
scz actu vel habitu vel. Semper. i. oibus bonis ad hoc or-
dinatis. d Pro vobis fratres. quia bonum discipulo-
rum redundat in magistrum. e Ita vt dignum est. q.
d. digni estis vt hoc agamus. f Quoniam supercre-
scit fides vestra. intensius firmius his que sunt fidei adte-
rendo et etiam extensius ea que sunt fidei magis explicitē
cognoscendo: et ea verbo et exemplo ad alios deriuando.
g Et abundat charitas. in affectu interiori et opere exte-
riori. h Itavt et nos ipsi i vos gloriamur. id est in vobis.
i In ecclesijs dei. ponendo alijs ecclesijs vitam vestrā
pro exemplo: ideo subditur: k Pro patientia vestra.
solida. l Et fide. firma. m Sustinetis in exemplū
iusti iudicij dei. id est per hoc sensibiliter apparebit iudici-
um dei esse iustum: patientiā vestrā premiando: iō subdit
n Et digni habeamini. et persecutores vestros puni-
endo: iō subditur: o Sitamē iustum est. et accipit hic si-
p quia qz iustum est. p Deum retribuere retributōem.
id est geberne penam. q His qui vos tribulant. perse-
quendo. r Et vobis qui tribulamini. patienter sustine-
to s Requiem nobiscum. qui similit tribulamur: Et
ideo subditur: retributōis tempus: cum dicit: t In
revelatione dñi iesu de celo. id est qñ manifeste apparebit
veniens ad iudicium: sicut dicitur Mathei. xxiii. Sicut
fulgur erit ab oriente et apparet vsq ad occidentem: ita
erit aduentus filij hominis. v Cum angelis virtutis
eius. qui erunt executores diuini iudicij. r In flama
ignis dantis vindictam. id est facientis. y His qui no-
uerunt deum. id est fidem eius non receperunt: sicut sunt
pagani et iudei obstinati. z Et qui non obediunt euā-
gelio. ipsum opere adimplendo: sicut sunt mali christiani
habentes fidem sine operib? que mortua est.
a Qui penas dabunt. id est soluent siue sustinebunt. a
facie domini. id est per sententiā ab ore eius egredientem

Replica.

In prima epla ad thessa. ca. v. Tbi postil. decli-
nat glo. magistri sup illo verbo quādo dixerit:
Pax et securitas tunc repentinus venit interi-
tus. Nam glo. exponit hoc de socijs anticristi: qui p
mortē eius credentes se eē securos in pace faciēt festa
et cōiuiua exercentes diuersos iocos etc. Quod postil.
dicit in conueniēter dictū: qz eadem glo. pmittit q an-
ticristus fulminabitur et maxima ps ererit? ei? peri-
bit cū eo. Et ideo non est verisile q remanentes debe-
ant exercere ludos i securitate: s eē sub maximo timo-
re sicut filij israel: chore cū sua societate pereunte: put-
habēt numeri. xvi. Itē vt illa glo. eē cōtra mentē ecclē-
sie et scōz doctorū: qui dicūt q mortuo anticristo et falsi-
tate ei? detecta: oēs gentes pueruent ad xpm: et sic nō
remanebūt aliqui de secta anticristi. S; burg. p glo. di-
cta certare videt assignans tps. xlv. diez et dani. vlti.
qñ dicit anticristiani letabuntur. Sed hoc non videt
verisimile: quia letant victores: esaiē. ix. Mō autē sic bo-
ribiliter victi: immo nec illum horrorem scientes leta-
ri potuerunt: sed potius timere sicut supra dictū est in
exemplo chore: maxime quia videbūt oēs gētes puer-
sas cultū dei et xpi p eos impeditū resumere: et sic nō vi-
debunt consolantē nec patientes: sed oēs aduersarij
eorū malicie p casum anticristi deteete: iō habēt poti-
materia tristitie qz gaudij. Nec illi. xlv. dies p burgen-
picti ex Daniē. vltimo prout ipse allegat haberi dare
videntur: quibus tamen datis verisimilius est q aliq
metu anticristi latuerāt intelligentes horrendā per-
ditōnem ipi? et sui exercit? resumerēt gaudia sublato ti-
more qñ illi qui de exercitu sic miserabiliter delecto re-
manserunt. Illi em bebūt materiā gaudij: isti autem

Ad thessalonicenses. II.

humanitas xpi e dei templu. s Non retinetis etc. q. d. non deberet clabi a memoria vta. t Et nuc qd retinetur. i. que sit causa moze ipsius. v Satis. faciebant em q oia futura a do sic disposita determinatis spibus ventura no subdit: r Et reuelat in suo te- pore. a deo dispo- sito. licet autem anticristus sit vcturus psona licet veniat tamē figuratī: sicut dictū fuit de antiocho illustri: Danie. xj. q. fu- it figura antixpi Et oede mo of de Nerone qui tūc impabat: et prim⁹ d roma- nis principib⁹ mouit psecuōz ecclie cum dicit

y Na myste- riu. i. figura. a Iniquitatis. i. antixpi q dicitur iniquitas i ab- stracto. i. p. t. ecce- sus sue malicie sicut hō multū liberalis dicit li- beralitas. 3 Jam opat. i. ne- rone ecclie p- sequete. b Tm. supple- rat. c Qui tenet nuc. f. romanū impū vt exponit aliq d Tenet vo- nec de medio fiat. i. donec deficiat romanū imperiū per discensum ab obediētia ipsius. Sed mihi videt melius exponi de pifessione a fide ecclie romane supradicta sic: b Tm. supplestat. c Qui tenet nuc. fidem catholicā. d Tenet. eā firmiter in psecuti- one neronis r alioz tyranoz sequentiū. e Donec de medio fiat. i. donec deficiat mo supradicto. f Et tūc etc. q. sicut supradictū est deficiente sic fide appare- bit antixps: no dicitur: Et tunc reuelabit ille iniquus: sic antonomastice dicitur. g Quē dñs bñsus inf- ficiet spiritu oris sui: quia de mādato eius fulminabit p ministeriū Michaelis archangeli. b Et destru- et. in aia et corpore. i. Illustratōne aduentus sui. i. in aduentu suo claro. k Cuius. Hic pñr circa anti- cristū ponit demonis effectus. habebit em antixpus demone puatū q a deo pmissus faciet mltā miracula ad ei⁹ nutū p subuersione fidelium: r hoc est quod dicitur k Cuius est aduentus vñ opa. fa. in oi virtute. i. tpa- litate. l Et signis r pdignis mēdaabus. nā aliq fient p illusionem sensū a demone que videbunt esse r non erunt: r aliqua erūt res vere: sicut demon super oues iob fecit ignem verū descendere: dicitur tamē si- gna mendacia: quia fient ad assertionem mendaciū. m Et in omni seducōne iniquitatis: vtpote minis r pmissis r alijs modis exquisitis. n Bis qui pere- unt. Inde em hēbit receptio eius effectū. o Eo q charitatem veritatis. i. quia veritatē euāgelicā que e- ler amonis. p Nō receperūt. credendo. q Et salui fierent: quia extra veritatem euāgelicā non est salus. r Ideo. i. ppter eoz demerita. s Mitiz illis deus. i. miti pmitteret. t Oratōnem erroris. i.

dei sedeat ostēdēs se tanq̄ sit de⁹. **N**ō retinetis q̄ cū ad huc eēz ap̄d vos: hec dice bā vobis: **E**t nūc quid te- tineat scitis vt reuelat in suo tpe. **N**ā mysteriū isz opatur iniquitatis: tūc vt q̄ tenet. nūc tenet: do nec te medio fiat. **E**t tunc reuelabit ille iniqu⁹ quem dñs iesus inficiet spū oris sui: r destruet illustratiōe aduentus sui: eam cuius ē aduēt⁹ vñ opatōz satha- nei oi vtrute r signis r pdi- gñs mēdaab⁹ r i oi sedu- ctione iniquitatis his q̄ pe- reūt: eo q̄ charitatē veri- tatis nō receperūt vt salui fi- erēt. **I**ō mittet ill⁹ de⁹ opa- tio nē error⁹ vt credāt mē- dacio: vt indicēt oēs q̄ nō crediderūt veritati: s p̄sense rūt iniquitati. **N**os at̄ debe-

ducentē in errorem modis vicijs. **E**t credant men- dacio. qui repulerunt veritatem. **E**t iudicent om̄s. scz iudicio condemnatiōis. **Y** Mos autē. Hec ē tertia ps in qua reddit Thessa. dociles: eos in morib⁹ informā- do: r prio q̄tum ad opatōnem boni: scdo q̄tum ad euica- tiōne mali: ubi. De- nūciamus. **P**uma in tres: qz primo d̄ eoz bono p̄cipio gr̄as agit: scdo ad p̄seuerandū eos in- ducit: ubi Itaqz fra- tres. t̄cio orones eoz petit in p̄nci- pio sequētis capli. **C**ircā primū dicit: **Y** Mos autē debe- mus gr̄as agere. qz bonū discipulorū r redundat in gr̄m l̄ s **O** elegentes deus. sua gratia. a Primitias i sa- lutem. sicut enim de primis credenti- bus ex gentilitate. b In sanctifica- tiōe spūs. p baptis- mū in quo vaf gra- spū sancti sanctifi- cans. c Et fide veritatis. i. i fide ca- tholica que sola est vera. d In qua. i. fide. e Et v. vos p euāgelium nrm. i. per nostraz pdicatioem euāge- lū. f In acqui- sitiōz glorie etc. vt p hoc gloriam acq̄- ratis. g Itaqz. Hic pñr ad p̄seuerandū eos indu- cit dicens: Itaqz fratres stete. firmi in moribus r fide. b Et teneat traditiōes quas didicistis. a nobis. i. Sive p sermonem. vos p̄ncipaliter docendo. k Sive p epistolam nostram. quam absentes vobis mī- simus vos docendo. **E**t quia ad p̄seuerandū in bono indiget homo adiutorio diuino: no subdit de p̄cādo dicens. l **I**pe autē deus etc. r patet l̄a. **S**ecūda ad Thessalonicē. es. **C**a. ij. vbi dicit in postilla: Quia vñ testimoniū saluator⁹: **N**at. xxiij. Appropinquate antixpi tpe abudabit iniquitas. **C**om testimoniū saluatoris **A**dditio. **P**pe adētū xpi secūdi: fides deficiet in multis. **L**e- git est Luce. xxiij. Verūcamen filius hoīs venies putas inueniet fidem in terra: r loquitur de p̄fecta fide. p- ut in glo. etc. **C**a. iij. **O** Ecce t̄ro. Hic pñr ap̄s petit a thessalo. oratōnem suffragia quia charitas est reciproca. **D**icit igitur: a **D**ecetero fratres orate pro nobis. instanter r deuote. b **E**t sermo dei. i. predicatō euāgelij. c **C**urrat. sine impedimento ad alias gentes. d **C**arifi- cetur. per miracula veritatem eius declarantia. e **S**icut r apud vos. iam factū est. f **E**t liberemur ab im- portunis. i. a pseudo ap̄lis importune falsa ingerentibus. g **E**t a malis hoīb⁹ pdicationē euāgelij q̄ alitercūqz impediētib⁹. h **N**ō. n. oim ē fides. i. nodū accepimus oēs fidē p me q̄ sic eā accepturi. i. **F**idelis autē de⁹. in pro- missis adimplendis. k **Q**ui confirmabit vos. contra deceptiones pseudo apostolorum. l **E**t custodiet a malo. i. impatiētie in persecutionibus tyrannorum. m **C**onfidimus autem de vobis in domino. id est de v̄s

rat. g Itaqz. Hic pñr ad p̄seuerandū eos indu- cit dicens: Itaqz fratres stete. firmi in moribus r fide. b **E**t teneat traditiōes quas didicistis. a nobis. i. Sive p sermonem. vos p̄ncipaliter docendo. k **S**ive p epistolam nostram. quam absentes vobis mī- simus vos docendo. **E**t quia ad p̄seuerandū in bono indiget homo adiutorio diuino: no subdit de p̄cādo dicens. l **I**pe autē deus etc. r patet l̄a. **S**ecūda ad Thessalonicē. es. **C**a. ij. vbi dicit in postilla: Quia vñ testimoniū saluator⁹: **N**at. xxiij. Appropinquate antixpi tpe abudabit iniquitas. **C**om testimoniū saluatoris **A**dditio. **P**pe adētū xpi secūdi: fides deficiet in multis. **L**e- git est Luce. xxiij. Verūcamen filius hoīs venies putas inueniet fidem in terra: r loquitur de p̄fecta fide. p- ut in glo. etc. **C**a. iij. **O** Ecce t̄ro. Hic pñr ap̄s petit a thessalo. oratōnem suffragia quia charitas est reciproca. **D**icit igitur: a **D**ecetero fratres orate pro nobis. instanter r deuote. b **E**t sermo dei. i. predicatō euāgelij. c **C**urrat. sine impedimento ad alias gentes. d **C**arifi- cetur. per miracula veritatem eius declarantia. e **S**icut r apud vos. iam factū est. f **E**t liberemur ab im- portunis. i. a pseudo ap̄lis importune falsa ingerentibus. g **E**t a malis hoīb⁹ pdicationē euāgelij q̄ alitercūqz impediētib⁹. h **N**ō. n. oim ē fides. i. nodū accepimus oēs fidē p me q̄ sic eā accepturi. i. **F**idelis autē de⁹. in pro- missis adimplendis. k **Q**ui confirmabit vos. contra deceptiones pseudo apostolorum. l **E**t custodiet a malo. i. impatiētie in persecutionibus tyrannorum. m **C**onfidimus autem de vobis in domino. id est de v̄s

Epistola pauli

bona obedientia ad deū. n. Qm̄ quecūq; p̄cepimus ⁊ facitis ⁊ facietis: qm̄ nō p̄cipim⁹ auctoritate p̄pria s̄ diuina: iō subdit: o dñs aut̄ dirigat corda v̄ra. ad implēdūz sua mādātā. p. In charitate dei. erga hoies. q. Et patientia xpi. erga p̄secutores v̄ros. r. Denunciam⁹.

Dic p̄nr informat eos ad euitatiōem mali: ⁊ primo facit p̄positū: scō r̄mo. uet falsum intellectu: ubi. Nos aut̄ circa primū dicit: r. Denūci. aut̄. fra. in noie domini. i. ex e⁹ auctoritate s. Et subtra. vos ab oi fra.ambu. in ordi. tedi. ab ordi. legis nature ⁊ legi scripte. qz dicit ps. xvij. Qui p̄uerso per uertēris.

t. Et non s̄m traditiōem quā accep̄erūt a nobis. scō ⁊ verbo.

v. Ipi em̄ scitis. p̄ exp̄ientia operis. r. Quēadmodū oporteat imi. nos. in opibus v̄ris.

y. Qm̄ in quieti suim⁹ inter vos. i. vagabūdi ⁊ ociosi. z. Neq; grat. māducauimus panē. petētes nobis ministrari ab aliq̄ uestrum.

a. Sed in labore ⁊ fatigatiōe. corporali. b. Noctē ⁊ die opantes. ad acquirēdū victū nostrū. exceptis toris ad orandū ⁊ docendū ap̄tis.

c. Non quasi nō habuerimus potestatem. accipiendi sumptus a vob s̄m formā euangelicā: Luce. x. vbi dī p̄dicatoribus. Edētes ⁊ bibētes que ap̄ illos sūt. dignus est em̄ oparius mercede sua. d. Sed ut nosmetipsos formā daremus vobis rē. quia si nos habentes potestatem accipiendi sumptus abstinuimus ab hoc viuente de nostro labore: multo magis aliq̄ nō habent talem potestatem debent de suo labore viuere. cetera patent vsq; ibi. e. His aut̄ qui huiusmodi sunt denūci. ut cū silentio opantes. i. quieti ⁊ nō vagabūdi.

f. Sūū panem. i. p̄prio labore acq̄situm. Mādūcēt. et nō alienū. g. Vos aut̄. Dic remouet circa dicta falsū intellectum: qz possēt aliquis credere q̄ paupibus laborare nō potētibus: ⁊ occupatis negociis sp̄ualibus non essent a ministrādī necessarij sūpt⁹. iō B. remouet. d. Vos aut̄ fratres. facultatē h̄ntes. b. Nolite deficere b̄nfaciētes. i. nolite deficere ad b̄nficiētia talib⁹ p̄sonis. i. Oz siq; nō obedie. ver. no. p̄ eplam hūc notate. s. in scribendo ut possim cū corrip̄e. k. Et nō cōmiscēmini cū illo. s̄o cietatē eius vitādō. l. Et confundat. ⁊ sic respiciat a malo suo. m. Et nolite quasi ini. existimare: qz si vicij

est q̄ cōfirmabit vos ⁊ et custodiet a malo. m. Confidim⁹ aut̄ tē vobis fr̄es in tōm̄io: qm̄ quecūq; p̄cepimus: ⁊ facitis ⁊ facietis. dñs aut̄ dirigat corda v̄ra i charitate dei: ⁊ patientia xpi. Denūciāmus aut̄ vob fr̄es i noie dñi n̄i hiesu xpi: vt subtrahatis vos ab oi fratre ambulāte inordinatē ⁊ nō s̄m traditiōem quā accep̄erūt a nobis. Ipi. n. scitis quēadmodū oporteat imitari nos: qm̄ nō inq̄ eti fuimus inter vos: neq; gratis panē māducauimus ab aliquo: s̄ in labore ⁊ fatigatiōe nocte ⁊ die opantes. ne quē v̄m grauarem⁹. Mō q̄si nō habuerim⁹ potestatem: s̄ vt nosmetipsos formā daremus vob ad imitandū nos. Mā ⁊ cū essem⁹ apud vos: hoc tēnucciabamus vobis: qm̄ siq; n̄ vult opari: nec māducat. Audiuius em̄ inter vos quosdā ābulātes inq̄ete: nihil operantes: s̄ curiose agentes. His aut̄ q̄ eiusmōdi s̄: tēnucciā⁹ ⁊ obsecram⁹ i dño iesu xpo: vt cū silentio opantē suū panē māducēt. Vos

odiendū sit: nā tñ ē diligēda. n. Ipe aut̄ de pacis auctor ⁊ dator. o. Per vobis pacē sempiternam. i. om̄i loco. i. in terra ⁊ i celo. p. Dñs sit cū oibus vobis. in p̄nti p̄ ḡiam: ⁊ ḡiam in futuro. q. Salutatō h̄ec ē vltima ps eplē que ē conclusio vel p̄firmatio p̄ si-

gnū in fine eplē scriptū d manu pauli. qd em̄ supra positū est scriptum erat p̄ manū notarij sed istud vltimū de manu pauli erat scriptum ⁊ similiter faciebat in alijs epistolis ad certifi candū illos qui bus mittebatur q̄ eēt a paulo directe: ⁊ ad cōcludendū eplā a p̄uēdo aplis sub noie Pauli scriptas: n̄ qd̄ finis non erat scriptus de manu pauli: et his dictis ps litera. In ca. iij. vbi dī i postil. In caritate dei erga omnes ⁊ patientia xpi.

Explicat epla Pauli ad Thessaloniceſes scōa. Incipit argumentū in eplam ad Timotheum primam.

Timotheū instruit et docet de ordinatione ep̄atus et dyaconij: ⁊ om̄is ecclesiastice discipline scribēs ei a laodicia p̄ tythiaz dyaconem.

Incipit epla pauli ad timotheū prima.

Caplm. j. Paul⁹ aposto lus iesu christi s̄m imperij dei saluatoris nostri ⁊ christi hiesu spei

Paulus apostolus iesu christi. Dic incipit epistola prima ad Timotheum: que diuiditur in duas partes. scilicet in salutariōnem: ⁊ p̄secutiōnem: scōm̄ ibi. Sicut romani. In prima parte ponitur persona salutans: et exprimitur q̄tum ad tria: scz q̄tum ad nomē propriū: ubi. Paulus. q̄tum ad officium: ubi. Apostolus iesu christi. ⁊ q̄tum ad auctoritatem officij: ubi cū dicitur: b. Scōm̄ imperij dei. sicut patet Actū xvij. capitulo. Dixit illis spiritus sanctus: segregate mihi Barnabam ⁊ Paulum in opus ad quod assumpsi eos: opera vō trinitatis sunt indiuisa: propter qd̄ idē est imperij trium personarum: et ideo vna expressa alie subintelliguntur. c. Et christi hiesu spei id est per quem speramus obtinere gloriam. Secundo ponitur persona salutata cū dicitur: in Timotheo

phirmatio p̄ si- gnū in fine eplē scriptū d manu pauli. qd em̄ supra positū est scriptum erat p̄ manū notarij sed istud vltimū de manu pauli erat scriptum ⁊ similiter faciebat in alijs epistolis ad certifi candū illos qui bus mittebatur q̄ eēt a paulo directe: ⁊ ad cōcludendū eplā a p̄uēdo aplis sub noie Pauli scriptas: n̄ qd̄ finis non erat scriptus de manu pauli: et his dictis ps litera. In ca. iij. vbi dī i postil. In caritate dei erga omnes ⁊ patientia xpi.

Addit. Quod dī In charitate dī s̄m glo. intelligitur in charitate quā de dāt ⁊ patientia xpi. s̄ vt patientes sitis sicut ⁊ xps patientis fuit.

Postilla fratris Nicolai de lyra super epistolam pauli ad Timotheū primam incipit.